

Decret - Lege pentru alegerea deputaților senatorilor prin vot obștesc, obligatoriu, egal, direct si secret, pe baza reprezentării proporționale, 16 noiembrie 1918¹

-extras-

(Cu modificările din 22 Decembrie 1918)

CAPITOLUL I Compunerea Adunărilor

§ I. Electoratul, mandatele

Art 1

Toti cetățenii români majori. vor alege prin vot obștesc obligator, egal, direct si secret si pe baza reprezentării proporționale, un număr de deputați proporțional ca populația.

Art 2

(Mod. Decret. 22 Decemb. 1918) Alegerea se va face pe circumscripții electorale.

Fiecare județ va forma o circumscripție electorală si va alege câte un deputat la fiecare număr de 30.000 locuitori si la fracțiunea suplimentată superioară numărului de 20.000 locuitori, astfel precum urmează:

Judetul	Argeș	8 deputați
	Bacău	8
	Bălti	12
	Botosani	6
	Brăila	6
	Buzău	9
	Cahul	7
	Caliacra	5
	Cetatea Alba	12
	Chisinau	12
	Constanța	7
Judetul	Covurlui	6
	Dambovita	8
	Dolj	14
	Dorohoi	6
	Durostor	5
	Falciu	3
	Gorj	7
	Hotin	10

---

¹ Acest Decret - Lege care consacra aplicarea principiului *votului universal* in alegerea deputaților si a senatorilor, a fost publicat in *Monitorul Oficial* No. 291 din 16 Noiembrie 1918. Prin *Decretul* din 22 Decembrie 1918 i s-au modificat art. 2. 4. 12 Si 13.

Ialomița	8
Iași	7
Ilfov	23
Ismail	5
Mehedinti	10
Muscel	4
Neamtu	5
Olt	6
Orhei	11
Prahova	13
Putna	6
R.-Sarat	5
Roman	4
Romanati	8
Soroca	12
Suceava	5
Tecuci	5
Teleorman	10
Tighina	9
Tulcea	6
Tudova	4
Vaslui	4
Vâlcea	8
Vlasca	8

Art. 3

Senatul se va compune din senatori alesi si din senatori de drept.

Art. 4

(Mod. Decret,. 22 Decembre. 1918) Toti cetățenii români de la vârsta de 40 ani impliniti vor alege, pe circumscripțiile electorale stabilite la art. 2, prin vot obligator, egal, direct si secret cate un senator la fiecare număr de 70.000 locuitori si la fracțiunea suplimentara superioara numărului de 47.000 locuitori, astfel precum se stabileste mai jos:

Judetul	Argeș	3 senatori
	Bacău	3
	Bălti	5
	Botoșani	3
	Brăila	2
	Buzău	4
	Cahul	3
	Caliacra	2
	Cetatea Alba	5
	Chisinau	5
	Constanta	3
	Covurlui	2
	Dambovita	4

Dolj	6
Dorohoi	2
Durostor	2
Falciu	1
Gorj	3
Hotin	4
Ialomița	3
Iași	3
Ilfov	10
Ismail	2
Mehedinti	4
Muscel	2
Neamtu	2
Olt	2
Orhei	4
Prahova	5

CAPITOLUL II

Incapacități. —Nedemnități. —Incompatibilități.

Art. 10

Sunt incapabili de a fi alegatori sau aleși acei puși sub interdicțiune sau consiliu judiciar, precum și cei în stare de faliment declarați și nereabilitați.

Art. 11

Sunt nedemni de a fi alegatori sau aleși :

a) Cei condamnați pentru crime;

Cei condamnați pentru delictele prevăzute la art. 117 până la 121, 126, 127. 138 —146. 197 alin. II, 200 — 205, 267, 268, 285 alin. 11, 291, 293. 308 —311, 316, 322 —325 și 334 din codul penal.

Persoanele îndeobște cunoscute ca țin case de prostituțiune sau de joc de noroc. Cei cari țin casa de joc de noroc numai atunci pot fi excluși când vor fi osândiți prin o sentință definitivă;

b) Acei condamnați de instanțele judecătorești militare pentru dezertare ;

c) Acei condamnați de instanțele judecătorești militare la degradatiunea militară ca pedeapsa principală sau accesorie.

Art. 12

(Mod. Decret. 22 Decemb. 1918). Militarii în activitate și toți acei cari ocupa o funcțiune de orice natură, retribuită de Stat, județ sau comună, sau asezăminte de utilitate publică, ale căror bugete se votează de Adunarea deputaților , nu pot fi aleși decât dacă demisionează din funcțiune în termen de 20 zile libere de la data decretului de față.

Această dispozițiune se aplică și acelor cari îndeplinesc servicii în instituțiile particulare, dar pentru numirea cărora se cere un decret regal.

Art. 13

(Mod. Decret. 22 Decemb. 1918). Preoții mireni, profesorii universitari sau secundari, institutorii și învățătorii cu titlu definitiv pot fi aleși deputați sau senatori.

Art. 14

Membrii uneia sau celeilalte adunări, care primesc numirea într-o funcțiune salariată, altele decât cele prevăzute la art. 13. încetează de plin drept de a mai fi deputat sau senator.

Art. 15

Deputații și senatorii, în tot timpul mandatului lor, fie personal, fie ca mandatar sau membri delegați ai societăților particulare, nu pot încheia cu Statul, județele, comunele și instituțiile particulare arătate la art. 12, nici un contract de lucrări sau furnituri, sub pedeapsa nulității de drept a contractului.

CAPITOLUL III **Birourile electorale centrale**

Art. 16

În fiecare circumscripție electorală se înființează pe lângă tribunalul județului un birou electoral central.

Acest birou va fi prezidat de primi-președinți la tribunalele cu mai multe secțiuni, de președinți la celelalte tribunale, iar, în lipsa președinților, de magistrați care îi înlocuiesc.

Art. 17

Atribuțiunile birourilor electorale centrale sunt:

a) A îngriji de imprimarea și distribuirea certificatelor de alegator:

b) A primi declarațiile de candidatură:

c) De a îngriji de crearea subsecțiunilor de votare, unde se va găsi nevoie;

d) De a repartiza în vederea votărei, pe cât se va putea mai egal, în fiecare secțiune și subsecțiune, comunele pe zilele fixate pentru alegere ;

e) De a se îngriji de imprimarea și de distribuirea buletinelor de vot la secțiile și subsecțiile de votare ;

f) De a dispune asupra măsurilor de ordine necesare în timpul operațiunilor electorale

g) De a centraliza rezultatele scrutinului de la toate secțiunile de votare și de a face toate operațiunile prevăzute în decretul de față, pentru repartitia și atribuirea mandatelor;

h) De a proclama rezultatul și de a îngriji de afișare lui la toate secțiile și subsecțiile de votare;

i) De a primi contestațiile privitoare la operațiunile electorale și a

le înainta Adunării respective, împreună cu dosarele alegerii;
j) De a îndeplini orice alte îndatoriri impuse prin decretul de fata.

Art. 18

În executarea lucrărilor biroului, președintele va fi ajutat de grefier de funcționarii tribunalului ce-si va alege.

CAPITOLUL IV

Secțiunile și subsecțiunile de votare

Art. 19

Pentru înlesnirea operațiunilor electorale, fiecare circumscripție electorală se va împărți în secțiuni de votare, corespunzătoare circumscripțiilor judecătorilor de ocoale.

Rezultatele scrutinului însă se vor centraliza la biroul electoral central.

Birourile secțiunilor de votare vor fi prezidate: În teritoriul vechiu și județele Cahul și Ismail de către judecătorii de ocoale titulari sau de magistrații cari îi pot înlocui, iar în celelalte județe din Basarabia de judecătorii aleși sau de magistrații asistenți.

Art. 20

În cazul când vreuna din judecătorii ar fi prea departe de orașe, sau comune, sau numărul alegătorilor dintr-o comună ar fi prea mare. pentru ca exercițiul dreptului de vot să fie asigurat tuturor, președintele biroului electoral central, în înțelegere cu președinții secțiunilor de votare respectiv, va putea modifica circumscripția judecătoriei de ocol, fie adăugând la una din judecătoriile apropiate mai puțin încărcate, noi comune sau sate, fie înființând înlauntrul secțiunii de votare una sau două subsecțiuni cu reședința la primăriile comunelor, în jurul cărora se poate face, în vederea votării, o grupare mai lesnicioasă a unora din comune.

Subsecțiunile vor fi prezidate, în teritoriu vechiu și în județele Cahul și Ismail, prin delegațiunea președintelui secțiunii de votare, de ajutorii de judecători sau de magistrați stagiați depinzând de judecătoria de ocol respectivă ;iar, în celelalte județe din Basarabia, de judecătorii asistenți, delegai de președintele biroului electoral central.

Art. 21

Cu cel puțin 15 zile libere înainte de prima zi pentru alegerea Adunării deputaților și de prima zi pentru alegerea Senatului, președinții birourilor electorale centrale vor aduce la cunoștința alegătorilor, prin publicațiuni făcute pentru fiecare secțiune de votare în parte comunele, satele și despărțirile urbane ce intra în secțiunea respectivă și subsecțiunile ei, și modul cum comunele și despărțirile, în vederea votării, au fost repartizate, între zilele de alegeri.

Aceste publicațiuni se vor afișa cât mai întins în cuprinsul secțiunilor

si subsecțiunilor de votare. Ele vor rămâne permanent afișate la tribunal, prefectura județului, judecătoria de ocol respectiva si la toate primăriile dinăuntru sectiunei de votare.

CAPITOLUL V

Exercițiul dreptului de vot.- Certificatele de alegator

Art. 22

Cetățenii romani, cari îndeplinesc condițiunile cerute de art. 1,4 si 5, de a fi alegatori pentru Adunarea deputaților sau pentru Senat, isi vor exercita dreptul de vot la secțiunea sau subsecțiunea de votare care vor cuprinde comuna domiciliului lor real, pe baza certificatelor de alegator ce li se vor elibera in teritoriul vechiu de primarii, iar in Basarabia de voloste.

Membrii si funcționarii birourilor, secțiunilor si subsecțiunilor de votare, delegații si asistenții, isi vor exercita dreptul de vot pe baza certificatelor de alegator ce poseda, la secțiunea sau subsecțiunea la care funcționeaza.

Candidații vor avea dreptul sa voteze la una din secțiunile sau subsecțiunile circumscripției in care candidează, chiar daca certificatul de alegator emana de la alta circumscripție.

Art. 23

Primarii comunelor urbane resedinte de județ, ajutați de agenții autorităților politienesti, primarii comunelor rurale si urbane, neresedinte si presedintii de voloste din Basarabia, sub supravegherea birourilor electorale centrale respective, sunt indatorati sa distribuie cetatenilor din cuprinsul comunelor lor, la cerere sau din oficiu, certificate de alegator ce vor primii imprimare de la biroul central electoral, potrivit modelului anexat la decretul de fata.

Distribuirea certificatelor de alegator pentru Adunarea deputaților se va face pana in preziua alegerii deputaților, iar distribuirea certificatelor de alegator pentru Senat pana in preziua alegerii senatorilor.

Art. 24

In teritoriu vechiu, in cuprinsul fiecărei comune, Ian in Basarabia. in cuprinsul fiecărei voloste. certificatele de alegator se vor elibera: pentru Adunarea deputaților cetățenilor români, având vârsta de 21 ani împliniți, iar pentru Senat cetatenilor români, având vârsta de 40 ani împliniți. precum și cetățenilor sub vârsta de 40 ani care se găsesc înscriși ca alegatori pentru colegiile I si II de Senat in listele electorale definitive de la 1 Ianuarie 1916.

Certificatele nu se vor elibera decât cetățenilor care au domiciliul real in cuprinsul comunei sau volostei.

Art. 25

Se vor considera cetățeni romani:

- a) In teritoriu vechiu al țarei, locuitorii majori cunoscuți

îndeobște a fi români din naștere sau prin naturalizare;

b) In Basarabia, locuitorii majori cari la 1 August 1914, având domiciliul real în acesta tara erau cunoscuți îndeobște ca supuși ai Statului rus

c) In județele Caliacra și Durostoj, locuitorii majori cari, la 14 August 1916 se găseau recunoscuți ca cetățeni români;

d) Românii de origină, majori, nerecunoscuți, având domiciliul real in România și care se vor găsi înscriși la comisiunea înființată de ministerul de interne pentru cercetarea titlurilor Ion de recunoaștere.

Art.26

Nu se vor elibera certificate de alegători acelor cari cad sub prevederile art. 10 și 11.

Art.27

În caz de refuz de eliberare a certificatului de alegator, cetateanul interesat este in drept, până in prezua alegerilor, sa raporteze cazul, verbal sau în scris, judecătorului prezident al secțiunii de votare respective, care va statua imediat.

Art.28

Birourile electorale centrale, indata după constituirea lor, vor îngriji de imprimarea certificatelor de alegător. potrivit modelului anexat la decretul de fata.

Pentru imprimarea certificatelor se aplică în totul dispozițiunile din decretul de *fata* privitoare la imprimarea buletinelor de vot.

Distribuirea certificatelor se va începe fără întârziere pe măsura predării certificatelor imprimate.

CAPITOLUL VI Operațiunile electorale

§ 1. Declarațiunile de candidatură

Art.29

Declarațiunile de candidatură pentru Adunarea deputaților sau pentru Senat se vor face cel mai târziu cu 15 zile libere înainte de data alegerii pentru care se fac.

Ele se fac în două exemplare, dintre cari unul, vizat și semnat de președinte, se restituie depunătorilor.

Art.30

Declarațiunile de candidatura nu von fi luate in considerațiune decât daca vor fi propuse de cel puțin 50 de alegători din circumscripție pentru Adunarea deputaților si de cel puțin 25 alegatori din circumscripție pentru Senat.

Când aceste declarațiuni nu se vor prezenta personal de către

alegatorii propunători, semnăturile vor trebui să fie legalizate de judecătorii de ocoale în circumscripția căreia domiciliază fiecare din ei. Declarațiunea de candidatură va trebui să aibă și consimțământul candidatului sau candidaților.

Consimțământul se poate da în termenul stabilit pentru declararea candidaturii în orice formă, odată sau după depunerea declarațiilor.

Declarațiile care, până în ziua expirării termenului, nu vor primi acest consimțământ, se vor considera nule și neavenite.

Art.31

Declarațiile de candidatură se pot face individual sau pe liste de grupări politice.

Listele nu pot cuprinde decât cel mult numărul de deputați de ales în circumscripție.

Numărul poate fi mai mic, nici într-un caz mai mare.

În acest din urmă caz, declarația este considerată nulă și neavenită.

Fiecare candidatură individuală se consideră ca o listă aparte.

Art.32

Nimeni nu poate candida în mai mult de două circumscripții electorale.

Candidatul înscris într-o circumscripție pe o listă, nu mai poate figura pe o alta. El are drept, însă, să se retrage în termenul prevăzut la art. 29, fără a prejudicia validitatea celorlalte candidaturi de pe listă.

Pentru repunerea candidaturii pe acea listă sau pe o alta, trebuie îndeplinite aceleași formalități.

Art.33

De la data legalizării semnăturilor alegătorilor propunători, retragerea semnăturilor, în totul sau în parte, nu va avea nici un efect asupra validității declarațiilor de candidatură.

Art.34

Odată cu depunerea declarațiilor de candidatură se va depune și semnul distinctiv al listei.

Acest *semn* va consta într-o figură geometrică simplă sau o combinație de asemenea figuri.

Dimensiunile acestor semne nu vor putea trece de 10/10 mm

O listă nu poate adopta semnul adoptat de alta listă.

În cazul când două liste au adoptat același semn, acesta rămâne câștigat aceleia ce a fost mai întâi primită și înregistrată.

Art.35

Fiecare listă va desemna doi delegați și doi asistenți de fiecare secțiune și subsecțiune de votare.

Nu pot fi delegați și asistenți decât cetățenii alegători știutori de carte din cuprinsul circumscripției și care nu ocupă o funcțiune publică.

Art.36

Declarațiunile de candidatura se vor afișa cu numărul de p ordinea de înregistrare stabilit de biroul electoral si Cu semnul distinctiv aprobat pentru fiecare listă.

Această afișare se va face prin îngrijirea biroului electoral central la toate secțiunile si subsecțiunile de votare.

Art.37

Îndată după expirarea termenului pentru declarația candidaturilor. președinții birourilor electorale centrale constata. prin încheiere scrisa. candidaturile propuse in ordinea înregistrării lor, le da un număr de ordine si le comunica telegrafic comisiunei pentru verificarea declarațiunilor de candidatura Si pentru autorizarea imprimării buletinelor de vot.

Art.38

Se instituie pe lângă ministerul de justiție o comisie compusa din președinții Curtei de apel din Capitala, care, sub presedintia prim-președintelui Curtei, dupa ce verifica daca declarațiunile de candidatura flu s-au făcut cu violarea dispozițiunilor art. 32 din decretul de fata, da fiecărui birou electoral central autorizarea de a imprima buletinele de vot.

Autorizarea de imprimare se va da telegrafic cel mai târziu in 48 ore dela expirarea termenului pentru declarațiunea candidaturilor.

Art.39

Comisiunea, constatând candidatura unei persoane a fi declarata in mai mult de doua circumscriptii, sau că o persoana, într-aceeași circumscriptie este înscrisa pe doua sau mai multe liste, va pronunța, in primul caz, nulitatea declarațiunilor de candidatura pentru toate circumscriptiile in care a fost făcută și nu va autoriza imprimarea lor in buletine; iar în cazul al doilea, va dispune ca biroul electoral central respectiv să șteargă depe toate listele numele candidatului astfel înscris.

§ 2. Buletinele de vot

Art. 40

Indata dupa primirea autorizației de imprimare, birourile electorale centrale se vor îngriji de imprimarea buletinelor de vot.

Buletine de vot se vor imprima la una sau mai multe tipografii din circumscriptie, și numai in cazul când in circumscriptie n-ar exista tipografie, se vor imprima la Imprimeria Statului.

Tipografii constatați a putea imprima, sunt obligați sa imprime buletinele, cu precădere înaintea oricărei lucrări, sub pedeapsa amendei dela 5.000 la 20.000 lei, și in caz de recidivă cu închisoare dela 2 Ia 5 ani, fără aplicațiunea art. 60 din codul penal.

Sunt pasibili de aceeaș pedeapsă toti acei care vor împiedica imprimarea buletinelor.

Aceasta dispozițiune se aplică la toate imprimarele impuse prin decretul de fata.

Art. 41

Buletinul de vot va avea forma unei coli de hârtie de scrisori in patru pagini.

Dimensiunile se vor stabili de către președintele biroului central, ținând seama de numarul listelor de candidați depuse si de spațiul de care are nevoie pentru imprimarea lor.

Nici intr-un caz buletinul nu va depăși formatul unei coli obișnuite de hârtie de scris.

Art. 42

Hârtia de buletin va fi alba, aceeaș pentru toate buletinele, si se va imparti in paginile 1, 2 si 3 in despărțituri egale (pătrate), bine trase, in număr suficient pentru a cuprinde toate listele de candidati.

Fiecare pătrat va avea mărimea potrivită, pentru a cuprinde întreg numărul de candidați de ales in circumscriptie.

Fiecare pătrat va purta in unghiul din stânga un număr de ordine începând numerotarea dela No. 1, dela primul pătrat dela pagina 1, si continuând dela stânga spre dreapta, astfel ca pe fiecare pagina pătratele din stânga sa cuprindă numerele neperechi, iar cele din dreapta numere perechi.

Când pe o lista nu este decât un singur candidat, numele se va imprima orizontal la jumătatea pătratului.

Art. 43

In fiecare pătrat din buletin, se va imprima lista candidaților purtând numărul de ordine corespunzător numărului de ordine al pătratului.

Numele candidaților de pe liste se va imprima in ordinea arătata in declarațiile de candidatura.

Semnul distinctiv se va imprima in fruntea listei.

Spațiul intre numele candidaților de pe aceeaș lista va fi lăsat destul de mare pentru ca trăsătura de ștergere a unui nume sa nu atingă pe cele de deasupra sau pe cele de dedesubt si sa se poată ușor deosebi.

Art. 44

Buletinele de vot se vor imprima cu aceleași caractere pentru toate listele si cu una si aceeaș cerneala.

Pagina a patra a buletinului flu se va imprima. Ea trebuie sa rămână albă pentru a se ștampila de președintele secțiunii sau subsecțiunii de votare, cu ștampila judecătoriei sau o alta, aleasa de președinte.

Hârtia de buletin va fi suficient de groasă, pentru ca stersăturile sa nu poată străbate sau să se distingă pe verso.

Costul hârtiei si in genere toate cheltuielile de imprimat impuse prin decretul de fata, privesc pe ministerul justiției.

Art. 45

Buletinele se vor imprima in atâtea exemplare câți alegatori sunt in circumscriptie, mai mult 15 la suta.

Ele vor fi predate biroului central electoral, cel mult in 8 zile dela comanda lor si vor fi distribuite președinților secțiilor si subsecțiunilor de votare, cu cel puțin doua zile înainte de data alegerii.

Câte doua exemplare din ele, vizate si semnate de presedintele biuroului electoral central, se va afisa inainte de alegere, la tribunal si la toate judecătoriile de ocol.

Se vor elibera, la cerere candidatilor, de presedintele biuroului electoral central, atatea exemplare, vizate si anulate, cate sectiuni si subsectiuni de votare sunt in circumscriptie.

Art. 46

In ziua de alegere, președintele sectiunii sau subsectiunii, asistat de un grefier si de magistratul-stagiar, unde exista, va completa biuroul tragand la sorti din lista alegatorilor asistenti, dintre acei care ar fi prezenti , numarul pe care ii va crede necesar pentru asigurarea mersului operatiunilor.

Art. 47

Daca in ziua alegerii sau in cursul ei, un presedinte de sectiune ar fi impiedicat dintr-o cauza fortuita sa prezideze, el va fi inlocuit de ajutorul de judecator sau de magistratul-stagiar.

In cazul când n-ar fi nici ajutorul de judecator. nici magistratul-stagiar, presedintele biuroului electoral central va delega de urgenta pe unul dintre judecători tribunalului.

Afacerile pendinte inaintea judecatorilor de ocol, sorocite pentru zilele de alegere. se amâna de drept in puterea decretului de fata.

Partile vor beneficia de termene scurte si de gratuitatea procedurii pentru termenul astfel acordat.

§ 3. Pregătirea operațiunilor de votare si măsuri de poliție

Art. 48

Pregătirea operațiunilor in vederea votării se face in ziua alegerii, la ora 7 dimineța, astfel ca votarea sa se înceapă cel mai târziu! la ora 8.

Pregatirea operațiunilor de votare consta :.

a) In desemnarea posturilor de paza in localul de vot si in jurul sau, cu trupe puse la dispozitie, dupa cererea președintelui biuroului electoral central ;

b) In stampilarea primului stoc de buletine necesare, inceperei votării;

c) In tragerea la sorti a asistentilor conform art. 46 si desemnarea persoanelor din biurou, cari, irnpreuna cu magistratul-stagiar sau grefienul, vor continua cu stampilarea buletinelor in tot cursul votării:

d) In inspectarea, împreuna cu candidatii sau delegatii prezenti. a

gheretelor sau a camerelor de votare;

e) In verificarea si sigilarea urnelor in conditiunile dela litera d;

f) In orice alte masuri ce se vor crede necesare pentru asigurarea mersului regulat al operatiunilor electorale.

Art. 49

Fiecare local de votare va trebui sa cuprinda un numar cat mai mare de gherete, pentru ca alegatorii sa poata vota in serii cat mai mari.

In comunele rurale, alegerea se face in localul judecatoriei, primariei sau oricare altul mai spatios.

Gheretele se construiesc la cererea biuroului electoral central de catre comunele resedintele de judecatorii, pe spesele ministerului de justitie.

Fiecare sectie de votare va avea numarul de urne ce se va hotari de biurul central, in raport cu numarul alegatorilor.

Art. 50

Presedintele are singur politia adunarii alegatorilor.

Puterile lui, in aceasta privinta, in comunele urbane neresedinte de judet, se intind si in afara de localul de votare: in curtea localului, la intrarile in curte, in jurul localului de alegere, precum si pe strade, pieti, locuri virane, pana la o distanta de 500 metri.

In comunele rurale si in comunele urbane neresedinte, presedintele sectiunii sau subsectiunii de votare exercita un drept de politie generala in cuprinsul intregii comune.

Primariile comunelor urbane resedinte sunt indatorate a semnaliza pe strade, inainte de ziua alegerii si in chip vadit, distanta de 500 metri, incepand dela intrarea localului de vot.

Art. 51

Presedintele sectiunii sau subsectiunii de votare, inainte de inceperea votarii, va lua rnasurile de politie necesare pentru asigurarea intrarii in ordine a alegatorilor in sala de vot.

Biurul electoral central va elibera, pana in preziua alegerilor, candidatii carti de intrare valabile pentru toate sectiunile si subsectiunile de votare, iar delegatilor si asistentilor numai pentru sectiunea sau subsectiunea la care au fost desemnati.

Art. 52

Pentru mentinerea liniştii si a bunei ordine, precum si pentru executarea masurilor ordonate, presedintele va avea la dispozitie fortele militare, trimise dupa cererea si chibzuinta presedintelui biuroului electoral central.

§ 4. *Votul si procedura votării*

Art. 53

Cetatenii cari au primit certificate de alegator sunt obligați sa voteze la sectiunea sau subsectuunea de care atârână comuna in care domicileaza.

Alegatorii cari nu-si vor exercita, fara temei legitim, dreptul de vot, se vor trimite inaintea judecatoriei de ocol competente si se vor pedepsi cu amenda dela 20 până Ia 500 lei.

Sunt apărați de amenda alegatorii cari au fost impiedicati de a veni la vot prin exercițiul unui serviciu public.

Trimiterea in judecata se va face de biuroul electoral central, in urma verificării certificatelor votantilor si deciziunilor de motivare cu tablourile certificatelor eliberate.

Primarii si presedintii de voloste sunt obligati sa tina asemenea tablouri.

Cartea de judecata poate fi atacată cu apel la tribunal in termen de 10 zile dela pronuntare si, in caz de condamnare in lipsa, in termen de 10 zile de la comunicare.

Art. 54

Alegatorii impiedicati sa-si exercite dreptul de vot, altii decât cei dela art. precedent, vor putea, pentru a preveni darea in judecata, sa trimita in scris, in prezinta sau in cursul alegerei, presedintelui sectiunii sau subsectiunii de votare unde urma sa voteze, cererea de motivare intarita cu dovada scrisa a termenului legitim.

Cererea de motivare se poate prezenta prin oricare alegator votant la acea sectiune sau subsectiune.

Presedintele gasind cererea intemeiata, decide motivarea prin rezolutiune scrisa.

Art. 55

Alegatorii trimisi in judecata vor fi aparati de pedeapsa daca vor dovedi ca nu si-au putut exercita dreptul de vot din cauza boală sau oricare alta legitima impiedicare, lasata la aprecierea justitiei.

Justificarea se face prin orice dovadă admisă de judecător.

Art. 56

Alegerile pentru Adunarea deputatilor vor dura trei zile, iar pentru Senat doua zile.

Alegerea de senator prevazuta la art. 6 se va face in ziua a treia dela data fixata in decretul de convocare a corpului electoral pentru Senat.

Art. 57

In fiecare zi de alegere votarea va incepe la ora 8 dimineata cel mai târziu si va dura până la ora 8 seara, cu facultatea pentru presedinte de a o prelungi pana la ora 10, daca sunt alegatori prezenti pentru a vota.

Suspendarile se hotarasc de prezident dupa apreciere, fără ca sa poata depăși doua suspendari de cate o ora fiecare.

Alegatorii vor veni la vot potrivit publicatiunilor prevazute la art. 21, in ziua fixata pentru comuna in care domiciliaza.

Scrutinul se va declara închis in ultima zi de alegere la ora 6 seara.

Art. 58

La suspendarea de noapte a votarei, urna se va sigila si depune de președinte in fata celor prezenti intr-una din camerile de siguranta a localului, care se va inchide, luandu-se cheia de presedinte. Usa se va sigila.

Paza acestei camere se va încredința comandantului trupei, care va lua masurile necesare si grefierului biuroului, care este obligat a sta in localul de votare.

Presedintele va lua orice alta masura va crede necesara.

La reluarea operatiunilor, camera se va deschide si se va verifica in fata celor prezenti.

Constatându-se camera deschisa si sigiliile urnei sustrate, se va incheia proces-verbai si, de indata ce se va termina votarea, comandantul si grefierul se vor trimite in judecata.

Ei se vor pedepsi cu inchisoarea dela 1 Ia 5 ani, fara circumstanțe usuratoare.

Art. 59

Cazul prevazut la articolul precedent nu da loc la întreruperea votarei.

Președintele va avea in sa grija sa constate numarul buletinelor din urna violata si sa-l consemneze in procesul-verbal al alegerii.

Adunarea respectiva se va pronunța asupra validității alegerii.

Votarea va continua cu alta urna.

Art. 60

Alegatorii sunt introdusi in sala de vot, in serii corespunzatoare numarului gheretelor. Fiecare prezintă certificatul de alegator prezidentului, care-i încredințează buletinul de vot.

Cerificatele rămân la biurou si se formeaza dosar din ele.

Art. 61

Votul este secret.

Alegatorul voteaza in ghereta închisă, stergind din buletin listele sau candidatii ce nu voieste a vota si lăsând neatinsa lista sau numele candidatilor ce voieste a vota.

Numarul candidatilor votati, sub sanctiunea anularii buletinului, nu poate depasi numarul deputaților sau senatorilor de ales.

Se poate vota in sa un numar mai mic.

Cand alegatorul voeste a vota o lista intreaga, va sterge dintr-o singura trasatura, inlauntrul fiecarui patrat al buletinului, listele ce nu

voeste a vota.

In cazul când alegatorul voește sa voteze numai pe unii dintre candidatii de pe o lista si pe altii de pe alta, va sterge mai întâi listele întregi din cari nu voește a vota nici un candidat; iar apoi, inaintul listelor ce cuprind numele candidatilor ce voeste a vota va sterge, prin linii orizontale, numele candidaților ce nu voeste a vota.

Stergerea se poate face cu creion dc orice culoare.

Presedintii sectiunilor si subsectiunilor de votare vor ingriji ca in fiecare ghereta sa se gaseasca creioanele necesare.

Felul stersaturilor nu da drept la anulara buletinului, daca numarul candidatilor votati se poate distinge lamurit.

Buletinul, in care toate listele sau toate numele sunt sterse, se va anula.

Art. 62

Alegatorul, dupa ce a votat in modul aratat la art. 61, intoeste buletinul in patru. astfel ca pagina alba stampilata sa ramana in afara, ca sa se poata controla usor stampila.

Buletinele, care vor fi îndoite cu listele in afara, se vor anula.

Presedintele va primi buletinul astfel indoit si, dupa ce se va convinge de existenta ștampilei, îl va introduce in urnă, având grija sa nu se deschida.

Buletinele, ce s-ar deschide astfel in cat sa se dea posibilitatea biuroului si asistentei sa vada stersaturile, se vor considera neexprimate si se vor arde.

Când buletinul se va deschide din eroarea presedintelui, se va da alegatorului un nou buletin.

Art. 63

Fiecare alegator va avea dreptul sa conteste identitatea persoanei ce se prezinta la vot.

Intr-un asemenea caz, daca persoana contestata stie a scrie si a ceti, va fi tinuta sa-si reproduca iscălitura sub controlul biuroului si al alegatorilor prezenti, spre a se putea face comparatia.

Daca acea persoana nu stie a ceti si scrie, se vor lua informatiuni dela alegatorii prezenti din sala sau de afara.

Dovedindu-se contestatia intemeiata, presedintele va opri pe infatisator de la vot si va consemna incidentul in proces-verbal deosebit, pe baza căruia se va trimite in judecata.

Art. 64

Alegatorul, care nu va prezenta presedintelui buletinul incredintat pentru a vota, se va pune sub stricta supraveghere spre a nu comunica cu nimeni pana la terminarea alegerii.

Art. 65

Presedintele biuroului are dreptul de a face sa inceteze stationarea

anormala prelungita a unui alegator in ghereta de vot.

Art. 66

Nimeni nu are dreptul a descoperi sau a cauta sa descopere secretul votului, chiar intr-o instructiune sau contestatiune judiciara, ori intr-o ancheta parlamentara sau de alta natura.

Art. 67

Îndată după închiderea scrutinului președintele procedează la despoierea lui in fata candidatilor, delegatilor si asistentilor prezenti. El citește cu glas tare la deschiderea fiecarui bulletin, numarul listei sau numele candidatilor votati individual.

Rezultatele se constata in doua liste tinute, una de grefier si o alta de unul din asistenti desemnat de prezident.

In aceste liste se vor inscrie:

- a) Numarul total al votantilor;
- b) Numărul voturilor neexprimate, nule sau anulate;
- c) Listele de candidați in ordinea înscrisă in buletin;
- d) Numarul voturilor întrunite de fiecare candidat, iar pentru

Adunarea Deputaților si de fiecare listă în parte.

Art. 68

Președintele va anula buletinele in cazurile prevazute in art. 61 si 62, precum si in cazurile când ele ar cuprinde cuvinte sau fraze scrise, sau orice alte semne vădit convenționale.

Buletinele anulate se anexează la dosar.

Art. 69

Despoierea scrutinului terminata, președintele sectiunei sau subsectiunei încheie proces-verbal in dublu exemplar asupra mersului operatiunilor, constatând numarul voturilor întrunite de fiecare candidat in parte, si pentru Adunarea deputatilor si de fiecare lista.

Procese-verbale se semneaza de președinte si se consemnează de grefier si de asistenti. Unul din exemplare rămâne sectiunei sau subsectiunei de votare.

Buletinele despoiate si acele ramase neutilizate se ard.

Art. 70

Dosarul cuprinzând certificatele de alegatori, listele care constata rezultatele, procesele-verbale si contestațiile privitoare la operațiunile electorale ale sectiunei sau subsectiunei, se aduc de președinte, magistratul-stagiar sau grefier, pana in 24 ore dela incheerea procesului-verbal prevazut la art. 69, la biurul electoral central al circumscripțiunei si se remite președintelui.

Art. 71

Contestațiile candidaților, ale delegaților sau alegatorilor asupra operațiunilor electorale se fac in scris la președinții secțiunilor sau subsec-

țjunilor de votare, cari le înregistrează, fără a statua asupra lor.

Ele se înaintează biuroului electoral central, care, la rândul sau, odata cu dosarul alegerii circumscriptiei, le înaintează adunarii respective, care se pronunta asupra lor.

§ 5. Centralizarea rezultatelor. Calculele pentru repartiția si atribuirea mandatelor. Reprezentarea proporționala

Art. 72

In alegerile pentru Adunarea deputaților, dupa primirea rezultatelor dela toate sectiile de votare, presedintele biuroului electoral central -- ajutat de grefierul biuroului si la nevoie de unul din judecâtonii de tribunal ce-si va alege,—procede la totalizarea rezultatelor pentru fiecare candidat si apoi pentru fiecare lista in parte.

Rezultatele se clasifica, in ordinea importantei lor in doua liste, una cuprinzand suma totala a voturilor obținute de toti candidatii care formează o lista; a doua cuprinzând suma totală a voturilor obținute de fiecare candidat in parte.

Suma totala a voturilor obtinute de candidații unei liste se numeste *massa electorala*.

Art. 73

Repartiția mandatelor, la care are drept circumscriptia pentru Adunarea deputatilor, se face proportional cu massa electorala a fiecarei liste dupa calculele urmatoare:

Massa electorala a fiecarei liste se imparte succesiv cu 1, 2, 3, 4...si asa mai departe pana la concurenta numarului de mandate ce revin circumscriptiei si caturile obtinute sunt scrise, in ordinea importantei lor, pana ce se vor termina, in aceasta ordine, atatea caturi cate mandate sunt de ales.

Cel mai mic din aceste caturi, corespunzator ultimului mandat, serveste de impartitor comun.

Presedintele atribue fiecarei liste atâtea mandate de cate ori impartitorul comun intra in massa electorala a listei.

Art. 74

In cazul cand unul sau mai multe mandate ar ramane neatribuite din cauza ca resturile impartirilor sunt inferioare impartitorului comun, mandatul sau mandatele se vor atribui in ordinea importantei resturilor.

Art. 75

Presedintele biuroului electoral central atribue mandatele convenite fiecarei liste, candidatilor cu cel mai mare numar de votuni si, in caz de egalitate de voturi intre 2 candidati, procedeaza prin tragere la sorti.

Când egalitatea exista intre doua sau mai multe liste, mandatele se atribue candidatilor de pe ambele liste care au întrunit individual cele mai multe voturi si, in caz de egalitate intre doi sau mai multi candidati, se

procede prin tragere la sorti.

Art. 76

Voturile obtinute de un candidat, decedat in cele 10 zile libere ce preced scrutinul, sunt valabil castigate listei careia apartine, si mandatul, care i-ar fi revenit din cauza numarului de voturi ce a obtinut, se va atribui candidatului de pe acea lista. care-i urmeaza imediat ca numar de voturi.

Art. 77

Candidatii nealesi depe fiecare lista se clasifica in ordinea voturilor obtinute si se declara in acea ordine deputatii-supleanti.

La vacante prin deces, demisiune sau alta cauza, supleanții sunt chemați, in ordinea clasificarii lor, sa inlocueasca pe titularul acelei liste, daca in acel moment se mai bucura de plenitudinea drepturilor politice.

Daca supleantul a pierdut aceste drepturi. este decedat sau refuza mandatul, drepturile lui trec asupra supleantului următor de pe lista si, in lipsa, asupra supleantului celui mai favorizat de pe celelalte liste.

Art. 78

Alegerile se fac intr-un singur scrutin.

Alegerile parțiale pentru Adunarea deputaților nu se vor face decât in următoarele cazuri:

a) Când Adunarea deputaților invalidează alegerea intr-o circumscriptie:

b) Când, in lipsa de supleanți, locurile nu pot fi completate.

In acest din urma caz, totuși, alegerile parțiale nu se vor face daca vacanta se produce in cursul ultimei sesiuni din legislatura.

Art. 79

Reprezentarea proportionala nu se aplica in alegerile pentru Senat.

Biourourile electorale centrale, de indata ce se gasesc in posesiunea rezultatelor dela toate sectiunile si subsectiunile de votare, procedeaza la totalizarea voturilor obtinute de fiecare candidat in parte si atribuite mandatele de senatori, pe baza majorității relative, candidaților care au obtinut cele mai multe voturi.

Vacantele se completează prin alegeri parțiale.

Art. 80

In termen de 24 de ore dela primirea rezultatelor dela sectiunile si subsectiunile de votare, rezultatul general al alegerii din circumscriptie pentru Adunarea deputatilor sau pentru Senat, va fi adus la cunostinta publica pentru ingrijirea biuroului electoral central, prin „*Monitorul Oficial*”, ziare si prin publicațiuni, ce se vor afișa la toate judecatoriile, si la toate primăriile comunelor urbane si rurale.

Art. 81

Rezultatele secțiunilor si subsectiunilor de votare, totalizarea

acestor rezultate, precum si toate calculele si operatiunile pentru atribuirea mandatelor, atat pentru Adunarea deputatilor, cat si pentru Senat, se vor consemna de presedintele biuroului electoral central in proces-verbal, încheiat in trei exemplare.

Unul din aceste exemplare se va afla la usa tribunalului indata dupa încheierea lui.

Art. 82

Biuroul electoral central, dupa cercetarea rezultatului elibereaza candidatii un certificat doveditor alegerii lor, subsris de presedinte si de grefier.

Art. 83

Operatiunile fiecărei alegeri sunt supuse controlului superior al Adunării respective.

Când adunarea constata o eroare de calcul in atribuirea mandatelor, va rectifica eroarea si va atribui mandatul candidatului in drept.

CAPITOLUL VII **Penalități**

Art. 84

Orice funcționar administrativ, judecătoresc, comunal sau județean, precum si orice persoana investita cu vreuna din atribuțiunile puterii publice, va neglija de a indeplini vreuna din indatoniirile sau serviciile ce-i sunt impuse prin aceasta lege, se va pedepsi cu amenda de 200 până la 2.000 lei si cu pierderea dreptului de a mai ocupa funcțiuni publice pe termen de doi ani.

Art. 85

Acei ce vor încerca sa dobândească drept de a vota cu pe baza unui buletin fals sau in virtutea unor drepturi pe cari stiu ca nu le au, precum si acei cari cu stiinta vor fi ascuns vre-o incapacitate din cele prevazute in decretul de fata se vor pedepsi cu amenda dela 500 pana la 2.000 lei.

Primarii, presedintii de voloste, cari vor fi elibarat certificate de alegator cu rea credinta cetatenilor cari nu intrunesc conditiunile cerute de lege sau vor fi omis sau refuzat sa elibereze, cu rea credinta, asemenea certificate cetatenilor avand dreptul de a le dobandi, se vor pedepsi cu inchisoare dela 15 zile la trei luni si cu amenda dela 500 la 2.000 lei.

Art. 86

Cei ce vor vota in virtutea unui certificat eliberat in unul din cazurile prevazute la articolul precedent, se vor pedepsi cu inchisoare dela 15 zile la 3 luni si cu amenda dela 500 pana la 2.000 lei.

Art. 87

Se va pedepsi cu aceeaș pedeapsa:

- a) Acel care va încerca sa dobândească certificate de alegator si in alte circumscriptii decât aceea a domiciliului sau real;
- b) Acel care va încerca sa voteze in doua sau mai multe circumscriptii;
- c) Acel care se va prezenta cu certificatul unui altui alegator si va vota sau va încerca sa voteze, precum si acel care va ajuta să se comită fraudă , imprumutând certificatul sau.

Art. 88

Membrii biurourilor cari, cu rea credință, vor fi refuzat de a primi un alegator sa voteze , se vor pedepsi cu pierderea dreptului de a vota si a fi eligibili dela 1pana la 2 ani si cu amenda dela 1.000 pana la 3.000 lei.

Art. 89

Membrii biurourilor cari, fara motiv justificat, nu se vor prezenta pentru a începe operațiunile electorale la ora fixata de lege, se vor pedepsi cu amenda dela 500 până la 1.000 lei.

Daca, din cauza absentei lor nejustificate, s-a amânat alegerea, pedeapsa va fi închisoarea dela o luna pana la 6 luni si amenda dela 1.000 pana la 2.000 lei.

Art. 90

Membrii biurourilor, cari se vor fi întrunit si vor fi procedat la alegere intr-un alt local decat cel destinat in acest scop, se vor pedepsi cu închisoare dela o luna până la 6 luni si cu amenda de la 1.000 la 2.000 lei.

Art. 91

Membrii biurourilor, care refuză de a subscrie actele alegerii, se vor pedepsi cu pierderea dreptului de a vota si de a fi eligibili dela a luna panala 6 luni si cu amenda de la 1.000 Ia 2.000 lei.

Art. 92

Daca acel însărcinat a primi, a număra sau a despoia buletine, va fi sustras, adăugat sau alterat buletinele sau va fi citit alte nume decat cele scrise într-însele se va pedepsi cu închisoare dela o luna pana la 6 luni si cu amenda dela 1.000 pana la 2.000 lei si cu interdictia pe timp nemarginit.

Art. 93

Cei cari vor intra cu arme in sala alegerii se vor pedepsi cu închisoare dela 15 zile la o luna si cu amenda dela 50 la 500 lei.

Art. 94

Acel care se va dovedi ca a cumparat voturi sau abtineri de la vot,

precum si acei ce si-au vandut votul lor, se vor pedepsi cu inchisoarea dela 3 luni la un an si cu amenda dela 500 la 5.000 lei si cu interdictia pe timp marginit.

Art. 95

Acei cari, prin lovituri, violente sau amenintari, vor fi influentat votul unui alegator sau îl vor fi pus in pozițiune de a se abține dela vot, se vor pedepsi cu inchisoare dela o luna pana la 3 luni si cu amenda dela 500 la 2.000 lei.

Art. 96

Oricine prin ultraj sau violente asupra biuroului electoral central sau asupra unui membru, va fi intarziat sau impiedecat operatiunile electorale, se va pedepsi cu inchisoare de la o luna la 6 luni si cu amenda de la 100 până la 1.000 lei.

Dacit scrutinul a fost violat, pedeapsa va fi dela 6 luni până la un an, amenda dela 1.000 lei până la 5.000 lei.

Art. 97

Răpirea sau luarea urnei, care contine voturi nedespoiate, se va pedepsi cu inchisoare de la 2 la 5 ani si cu amenda dela 1.000 la 5.000 lei.

Art. 98

Violarea scrutinului, de catre membrii biuroului sau de catre agentii fortei publice insărcinati cu paza urnei, se va pedepsi cu inchisoare dela 5 la 10 ani si cu amenda dela 1.000 la 5.000 lei.

Art. 99

În toate cazurile prevăzute in decretul de fata, se va putea aplica si pierderea dreptului de a fi alegator si eligibil pana la maximum de 5 ani.

Art. 100

Acțiunea publica si cea privată se prescrie in termen de a luna dela proclamarea rezultatului alegerii.

Art. 101

In caz când ministerul public n-ar lua inițiativa, 20 de alegatori au dreptul de a intenta si susține acțiunea publica pentru pedepsirea delictelor comise in timpul alegerilor.

Art. 102

Delictele prevăzute prin legea de fata se vor judeca de jurați.
Arestul preventiv este interzis in privința acestor delictes.

CAPITOLUL VIII

Dispozițiuni finale

Art. 103

Alegerea de senator, prevăzută la art. 6, va fi prezidată de rectorul universității respective, asistat de un secretar , ce se va alege dintre profesorii sau agregării cei mai tineri.

Declarațiunea candidaturilor in acest colegiu se poate face până in preziua alegerilor.

Votarea se va face prin buletine scrise de mâna.

Mandatul se atribue de prezidentul colegiului, candidatului care a obținut cele mai multe voturi.

In caz de paritate de voturi, se procede prin tragere la sorti.

Votarea va începe cel mai târziu la 9 dimineața si va dura până la ora 5 după amiaza.

Art. 104

Deputatul sau senatorul, ales intr-o circumscriptiie este dator a declara opțiunea sau adunarei din care face parte, pana in 10 zile dela verificarea titlurilor.

De nu va fi declarat optiunea sa in acest termen, adunarea decide prin vot.

Locurile de deputat ramase astfel vacante, se atribue de președintele adunarei supleanților in drept.

Art. 105

Pentru locul de senator rămas vacant prin opțiune, moarte, demisiune sau alta cauza, corpul electoral al circumscriptiiei respective va fi convocat in termen de 2 luni cel mai târziu.

Art. 106

Demisiunea membrilor Corpurilor legiuitoare se va da numai către corpurile respective.

Art. 107

Încetează de a mai avea exercițiul mandatului lor deputatii sau senatorii cari vor pierde vreuna din condițiile cerute pentru a fi eligibili.

In Basarabia, atât pentru electorat cat si pentru eligibilitate, se cere îndeplinirea condițiunilor prevăzute la art. 1. 4, 8 si 9.

Adunarea deputaților sau Senatul, se rostește asupra pierderii calității de deputat sau senator.

Art. 108

Toate termenele prevăzute in decretul de fata se socotesc pe zile libere. Când termenul va expira intr-o zi de Duminica sau de sărbătoare se va prelungi pentru cea dintâi zi lucrătoare.

Art. 109

Toate cererile si actele în materie electorală sunt scutite de taxele de timbru si înregistrare.

Art. 110

Legile si regulamentele contrare decretului de fata sunt si rămân abrogate.